

Fængselsvæsen.

Sverige.

Förslag till lag angående verkställighet af straffarbete och fängelsestraff.

Principerna för själfva strafflagen och dennas detaljer kunna reformeras och växla utan att straffverkställigheten däraf röner synnerligt stort inflytande. Kanske har i allmänhet af de straffrättslärdre mindre intresse ägnats de former, under hvilka de af strafflagen bestämda straffen förverkligas, än de regler, enligt hvilka straffen böra ådömas. Och dock torde väl alla spekulationer i fråga om förutsättningarna för ådömande af ett frihetsstraff och dettas lämpliga längd i hvart särskildt fall till stor del stå på gungande grund, om det icke först är tydligt och klart, hvad straffet i verkligheten innebär. Det är godt och väl att fastslå: detta brott skall straffas med ett frihetsstraff, som heter så eller så, af den eller den tidslängden. Men det är icke nog härmed. Lagstiftaren måste veta och domaren känna, hvad han stadgar och hvartill han dömer. Han måste fullt ut känna straffets faktiska innehåll. Emellertid kräfver ingalunda detta, att ett visst slags straff skall vara gjutet i en stereotyp, oföränderlig form. Det kan få skifta gestalt inom vissa gränser efter lämplighet och möjlighet, men lagstiftare och domare måste veta, att så kan ske och efter hvilka grunder växlingarna må inträda. Därigenom blir domen ett bemyndigande åt den verkställande

myndigheten att efter de gifna reglerna omhändertaga den dömde för hans behandlande på det sätt, som vid domfällandet afsetts.

Gränserna för den verkställande myndighetens handlingsfrihet kunna göras vida eller snäva, allt efter den tilltro, som hyses till denna myndighets förmåga att på ett riktigt och ändamålsenligt sätt begagna sin frihet. Dock synes alltid böra tillses, att gränserna förblifva sådana, att icke olika straffarter sammanfalla, att icke straffet kan öfver höfvan mildras eller, utöfver hvad lagstiftarens mening varit, försvåras. Det torde knappast vara tillrådligt att, på sätt vissa långt gående förslagsställare påyrkat, öfverlåta åt den straffverkställande myndigheten att helt och hållet efter eget godtfinnande anordna straffen med hänsyn allenast till hvad som anses vara tjänligast i afseende å enhvar fånges individuella egenskaper.

Till fångens individualitet bör dock all lämplig hänsyn tagas. Straffet måste hafva annan uppgift än blott och bart att vedergälla ondt med ondt eller att med entoniga slag under utmätt tid hamra på brottslingarnas sinnen lika, vare sig slagen krossa eller ej göra märkbart intryck. Eftertanken måste fordra möjlighet att anpassa straffet efter effekten och ändamålet. Men detta ändamål kan icke vara att fördärfva fången, att pina honom i onödan, att frånse en nyttig användning af hans arbetskraft eller hans framtida möjligheter att på hederligt vis försörja sig och de sina. Tvärtom bör uppenbarligen den hänsyn, som må medgifvas, inrikta sig på att, med iakttagande af det nödiga strafflidandet i öfrigt, tillgodose fångens individuella möjligheter och därmed äfven det allmännas intresse. Äfven den brottslige är en lem i samhället, äfven han är ett instrument, långt mera konstfärdigt, än människohänder kan sammansätta. Att detta instrument en gång, kanske många gånger, missbrukats, utesluter icke möjligheten, att det dock skal kunna komma till gagn. Det får icke helt bortkastas, åtminstone ej så länge hopp finnes. Och hopp om

den dömdes återgång till ett bättre måste lagstiftaren och domaren anses ha hyst, så länge brottslingens lif ansetts böra bevaras.

En viss humanitet måste därför inläggas i verkställigheten af straffet, ej endast i afseende å fångens tillvaro i straffanstalten utan också främst med hänseende till hans kommande lif utom densamma, om sådant är honom tillämnadt.

Nu gällande lag om verkställighet af fängelse och straffarbete här i Sverige är i det hela ett arf från midten af 1800talet och har hufvudsakligen inriktats på särskiljandet af de olika straffarterna från hvarandra. Inom hvarje straffart för sig medger denna lag blott obetydliga modifikationer. Fångarnas behandling i gemensamhet fränses helt och hållet. Lagen uppger sig också uteslutande behandla fångar i enrum.

Det har länge kännits ett behof att fullständiga lagen till undanrödjande dels af dess stereotypa verkningar, utan möjlighet till anpassning efter fångarnas olika läggning, och dels af det ensidiga hänsynstagandet uteslutande till enrumsstraffet. Då arbete pågår för en ny strafflags åstadkommande, har det emellertid ansetts olämpligt att nu vidtaga andra ändringar i verkställighetslagen än sådana, som mera direkt sammanhånga med nyssnämnda önskemål och som kunna antagas principiellt bärkraftiga, äfven sedan en ny strafflag kommit till stånd.

Då det torde intressera tidskriftens läsare att taga kännedom om det förslag till ny verkställighetslag, som af särskilda sakkunniga*) utarbetats, införes detsamma här nedan. En närmare motivering till förslaget återfinnes i det tryckta betänkande, som de sakkunniga afgifvit. Hufvudgrunderna angifvas i det uttalande, som af chefen for Kungl. Justitiedepartementet gjordes vid förslagets öfver-

*) Öfverdirektören för fångvårdsstyrelsen *V. Almquist*, revisionssekreteraren *Bagge*, advokaten friherre *Sjörnstedt* och fängelseläkaren *Petrén*.

lämnande til Lagrådet för granskning. Det har syntts lämpligt att jämte lagtexten här införa detta uttalande.

Viktor Almquist.

Förslag till Lag angående verkställighet av straffarbete och fängelsestraff.

Med upphävande av lagen angående straffarbetes och fängelsestraffs verkställande i enrum den 22 juni 1906 samt lagen den 2 juni 1908, innefattande ändring i 7 § av förstnämnda lag, stadgas som följer:

1 §.

Fångar, som i samma straffanstalt undergå straff, varom i denna lag förmäles, skola efter kön och olika straffart hållas åtskilda, såvitt möjligt i särskilda avdelningar av straffanstalten. Fånge, som vid straffets början ej fyllt tjugu år, skall avtjäna straffet helt eller delvis i huvudsakligen för yngre fångar avsedd straffanstalt, där det ej med hänsyn till strafflidens korthet, straffets art eller omständigheterna i övrigt finnes olämpligt.

2 §.

Den, som undergår straffarbete, skall hållas till arbete, som av vederbörande fångvårdsmyndighet för honom bestämmes. Där så lämpligen kan ske, skall arbetet vara av beskaffenhet att bereda fången tillfälle till förkovran i hans yrke eller till annan utbildning, som kan främja utsikterna för honom att efter frigivningen försörja sig, och bör vid valet av arbete hänsyn tagas till hans håg och fallenhet. Till andel i inkomst för arbetet äge han ej rätt; dock kan för flit och ordentlighet i arbetet i förening med gott uppförande arbetspremie tilldelas honom.

Ej må han förskaffa sig eller emottaga underhåll, beklädnad eller annat utöver vad honom vid straffanstalten tillhandahålles.

Av annan än bevakningstjänsteman, vid straffanstalten anställd läkare eller präst samt de personer, som över straffanstalten hava uppsikt eller där, till följd av tjänstebefattning eller fångvårdsstyrelsens beslut, äga tillträde, må fången ej mottaga besök, med mindre straffanstaltens styresman prövar omständigheter av särskild vikt föranleda till undantag.

Sedan tre månader från straffets början förflutit, må oberoende av omständigheter, varom nyss är sagt, tillstånd meddelas fånge, vilken ej undergår straffskärping, att emottaga besök av maka, föräldrar, barn, syskon eller andra närstående, där ej ordningen eller säkerheten inom straffanstalten kan därigenom äventyras eller besöket anses eljest kunna verka skadligt. Anmälan om sådant besök skall ske hos straffanstaltens styresman, som skall för besök bestämma lämplig tid samt, om han så aktar nödigt, förordna, att under besöket bevakningstjänsteman skall vara tillstädes.

Brev eller annat skriftligt meddelande eller bud till eller från annan inom eller utom straffanstalten må icke av fången avsändas eller emottagas, utan att straffanstaltens styresman, efter prövning i varje fall, lämnar tillstånd därtill. Fången må dock icke förvägras att till svensk myndighet avsända skriftlig framställning, såvitt den är avfattad i hövisk form.

Vid tillämpning av ovan givna bestämmelser skall, där så lämpligen kan ske, iakttagas, att fången i mån av gott uppförande och avtjänad strafftid beredes gradvis inträdande förmåner.

3 §.

Då fånge undergår antingen omedelbart för brott ålagt fängelse eller därmed förenat fängelse, vartill ådömda böter förvandlats, är han pliktig sysselsätta sig med lämpligt arbete. Undergår fången straff i enrum, må han själv förskaffa sig sådant arbete, och äger han, där arbetet medför inkomst, behålla denna för egen räkning; dock bör straffanstaltens styresman tillse, att denna rätt ej missbrukas till brottsliga företag eller utövas på sätt att därigenom ordningen eller säkerheten inom straffanstalten kan äventyras. Begagnar fången sig icke av nämnda rätt eller undergår han straff i gemensamhet, skall av vederbörande fängvårdsmyndighet arbete tilldelas honom, och skall han av arbetsinkomsten erhålla andel enligt särskilda bestämmelser.

Vill och kan fången förskaffa sig underhåll eller bekvämlighet, utöver vad i straffanstalten består, vare det tillåtet, såvida ordningen eller säkerheten inom straffanstalten därigenom icke störes; dock må han ej bereda sig eller emottaga bättre underhåll eller större bekvämlighet,

än som är förenligt med måttlighet och enkelhet. Undergår han straffskärpning, må han därunder ej åtnjuta bekvämlighet, som är ägnad att upphäva eller mildra skärpningen.

Fångens maka, föräldrar, barn, syskon eller andra fången närstående personer må besöka honom i straffanstalten, såframt ej ordningen eller säkerheten inom densamma kan därigenom äventyras. Anmälan om sådant besök skall ske hos straffanstaltens styresman, som skall för besök bestämma lämplig tid samt, om han så aktar nödigt, förordna, att under besöket bevaknings tjänsteman skall vara tillstädes. Av andra än nu nämnda personer samt de i 2 § tredje stycket omförmälda må fången ej emottaga besök, där ej styresmannen finner skäl att därtill lämna tillstånd. Undergår fången straffskärpning, tillämpas i fråga om besök de i 2 § tredje stycket meddelade bestämmelser.

Brev eller annat skriftligt meddelande må icke av fången avsändas eller emottagas utan styresmannens tillstånd; dock må fången icke förvägras att till svensk myndighet avsända skriftlig framställning, såvitt den är avfattad i hövisk form, eller att eljest avsända eller emottaga brev eller annat skriftligt meddelande, där detsamma rörer allenast fångens enskilda angelägenheter samt icke är ohöviskt eller innehåller något, varav ordningen eller säkerheten inom straffanstalten kan äventyras. Vill fången avsända skrift, som kan antagas vara ämnad att offentliggöras, skall, evad skriften är affattad som brev eller ej, straffanstaltens styresman överlämna den till tillsyningsmannen eller, där sådan ej finnes, Konungens befallningshavande. Tillsyningsmannen eller befallningshavanden har att bestämma, huruvida skriften får avsändas; och må tillstånd vägras i varje fall, då skriften är av anstötligt innehåll eller dess offentliggörande eljest finnes olämpligt.

4 §.

Har den, som undergår straffarbete eller fängelse, varom förmäles i 3 §, vid straffets början fyllt tjugu år, skall han hållas till straff i enrum under hela strafftiden, där denna icke överstiger tre år, och, där strafftiden är längre, de tre första åren. Har fången vid straffets början ej fyllt tjugu år, skall han hållas till straff i enrum under hela strafftiden, där denna icke överstiger ett år, och, där straff-

tiden är längre, det första året. Fången skall, då han icke undergår straff i enrum, hållas till straff i gemensamhet.

För fall, som avses i 7 och 8 §§, gälla vad därom är särskilt stadgat.

5 §.

Fånge, som undergår straff i enrum, skal hållas innesluten i cell, där ej hans vistelse utom densamma betingas av deltagande i gudstjänst, skolundervisning, rörelse i fria luften eller gymnastik eller ock av omständigheterna tillfälligtvis påkallas.

Sedan fånge, som vid straffets början ej fyllt tjugu år, avtjänat fyra månader av strafftiden, samt annan fånge av strafftiden avtjänat ett år, må, där med hänsyn till fångens vård, arbete eller behandling så finnes lämpligt, cellen under arbetstid hållas öppen ävensom åt sådan fånge anförtros att inom straffanstalten uträtta ärenden, vilka sammanhånga med hans arbete.

Genom noggrann tillsyn och på annat lämpligt sätt skall förebyggas, att fången träder i förbindelse med andra fångar. Därjämte skola, beträffande fånge, som vid straffets början ej fyllt tjugu år, under de fyra första månaderna av strafftiden samt, i fråga om annan fånge, under det första året anordningar vidtagas, som förhindra fången jämväl vid vistelse utom cellen att se andra fångar.

6 §.

Straff i gemensamhet skall genom fångarnas fördelning i grupper eller på annat lämpligt sätt så anordnas, att fara för skadlig inverkan fångarna emellan såvitt möjligt förebygges. Under sovtid skall fånge, som undergår straff i gemensamhet, städse hållas avstängd från andra fångar.

Har fånge, som hålles till straff i gemensamhet, under längre tid sysselsatts med arbete huvudsakligen inomhus, skall han, där så lämpligen kan ske, någon tid före frigivningen helt eller delvis hållas till arbete utomhus.

Fånge, som undergår straff i gemensamhet, må kunna sysselsättas med arbete utom straffanstaltens slutna område, såvida förbindelse mellan fången och obehöriga därvid förhindras.

7 §.

Önskar fånge, som avtjänar straffarbete eller fängelse, varom förmåles i 3 §, att få undergå straff i enrum efter

det den enligt i 4 § första stycket för honom gällande längsta tid för straff i enrum förflutit, må det ej förvägras honom, där ej fångvårdsstyrelsen finner synnerliga skäl därtill föreligga.

Är fånges hållande till straff i gemensamhet förenat med fara för ordningen eller säkerheten inom straffanstalten, må fångvårdsstyrelsen kunna förordna, att fången skall hållas till straff i enrum jämväl efter det den enligt 4 § första stycket för fången gällande längsta tid för straff i enrum förflutit.

I fråga om fånge, som vid straffets början ej fyllt tjugu år, må jämväl av den anledning, att hans hållande till straff i gemensamhet är förenat med fara för skadlig inverkan från hans sida å andra fångar, fångvårdsstyrelsen kunna förordna, att fången skall hållas till straff i enrum efter utgången av den enligt nyssnämnda lagrum för honom gällande längsta tid för sådant straff, dock ej utöver tre år från straffets början.

I avvaktan på fångvårdsstyrelsens beslut må straffanstaltens styresman kunna meddela förordnande, som i andra och tredje styckena avses. Fångens fortsatta hållande till straff i enrum av anledning, som i samma stycken sägs, skall av fångvårdsstyrelsen minst en gång var sjätte månad tagas under omprövning.

8 §.

Fånge må icke hållas till straff i enrum, om men för hans andliga eller kroppsliga hälsa därav inträder eller uppenbarligen kan befaras.

Ej heller må fånge, som vid straffets början ej fyllt tjugu år och som av strafftiden avtjänat fyra månader, eller annan fånge, som av strafftiden avtjänat et år, hållas till straff i enrum, om det av annat skäl, än i första stycket sägs, finnes för honom uppenbarligen olämpligt samt hans hållande till straff i gemensamhet icke är förenat med fara för ordningen eller säkerheten inom straffanstalten eller för skadlig inverkan från fångens sida å andra fångar eller med annan väsentlig olägenhet.

Om fånges hållande till straff i gemensamhet av anledning, som i denna § avses, förordnar fångvårdsstyrelsen.

9 §.

Har någon blivit i straffanstalt insatt till fullgörande av straffarbete på viss tid eller fängelsestraff, varom för-

måles i 3 §, och förekommer, innan han från straffanstalten frigivits, till verkställighet honom ytterligare ålagt straffarbete eller sådant fängelsestraff, skall ifråga om verkställigheten så förfaras, som vore straffen ett sammanhängande straff, vars fullgörande tagit sin början, då det ovan först omnämnda straffet började avtjänas.

Varder någon, som på grund av stadgande i särskild lag eller av nåd blivit villkorligt frigiven, därefter i straffanstalt insatt för att utstå återstoden av straffet, då skall i fråga om verkställigheten så förfaras, som vore det nytt straff.

10 §.

Är någon dömd till straffarbete eller fängelse med skärpning, bör skärpningen verkställas vid strafftidens början eller, där i fall, som avses i 9 §, det fången ytterligare ålagda straffet är förbundet med skärpning, så snart det lämpligen kan ske; och skall efter var tionde dag göras tio dagars avbrott i skärpningen.

Skall vid straffarbete skärpning till någon del ske med mörkt enrum, bör skärpningen i denna del, såvitt omständigheterna medgiva, verkställas först.

Föreligger för verkställighet av straffskärpning sådant hinder, som i 2 kap. 6 § strafflagen omförmåles, skall med skärpningen anstå, så länge hindret fortfar; dock att hinder för vistelse i mörkt enrum ej må uppehålla skärpningen i övrigt längre, än att denna kan före strafftidens slut fullbordas.

11 §.

Skall någon undergå fängelse, vartill ådömda böter förvandlats, och varder förvandlingsstraffet icke sammanlagt med annat fängelse, vare fången skyldig utföra tjänligt arbete, som av vederbörande fångvårdsmyndighet för honom bestämmes, och må ersättning därför icke tillkomma honom.

Underhåll eller bekvämlighet, utöver vad honom vid straffanstalten bestås, må han icke förskaffa sig eller emottaga.

Beträffande rättighet för fången att emottaga besök samt avsända eller mottaga brev eller annat skriftligt meddelande, gälle vad i sådant avseende är i 3 § stadgat om den, som undergår fängelse utan straffskärpning.

Fången skall, om förhållandena det medgiva, hållas innesluten ensam i cell under sovtid, måltider och fritid samt, där ej omständigheterna till annat föranleta, jämväl under återstående del av dygnet. Sammanföres fången med andra fångar, skall därvid iakttagas, vad i 6 § första stycket första punkten är föreskrivet.

12 §.

Därest men för fånges andliga eller kroppsliga hälsa inträder eller uppenbarligen kan befaras genom tillämpning av i denna lag givna bestämmelse i annat fall, än som avses i 8 § första stycket, må i tillämpningen göras den jämkning, som prövas nödig för avhjälpande eller förebyggande av sådant men.

13 §.

Fånge, som bryter mot anbefalld ordning, straffas enligt bestämmelser, som Konungen, utan hinder av stadgandena i denna lag, äger utfärda.

14 §.

Avtjänas straff, varom i denna lag förmäles, i militärhäkte, utövar befälhavare, som har uppsikt över häktet, befogenhet, som eljest enligt denna lag tillkommer fångvårdsstyrelsen. I ovan stadgade medgivanden för fånge att emottaga besök äger Konungen föreskriva nödiga inskränkningar vid verkställande av straff i militärhäkte.

15 §.

I fråga om vad ytterligare i avseende å fångars vård, arbete och behandling skall iakttagas samt vad i övrigt till ordning vid straffanstalt och tillsyn därå hörer, gälle vad därom är eller framdeles kan bli föreskrivet.

Denna lag länder till efterrättelse från och med den 1 januari 19—.

Vad i lagen den 29 juli 1892 angående straffarbets och fängelsestraffs verkställande i enrum stadgats om avdrag å strafftid, när straffarbete verkställs i enrum, skall fortfarande tillämpas vid verkställighet av straffarbete, som blivit ådömt i mål, däri första domstol givit slutligt utslag före utgången av år 1906.

Uttalande af chefen för Kungl. Justitiedepartementet i Statsrådet d. 16 april 1915 vid förslaget
öfverlämnande till Lagrådet för granskning.

»Då för närvarande förarbeten pågå för en fullständig omarbetning av strafflagen, vore det givetvis oklokt att i straffverkställighetsbestämmelserna nu företaga djupgående förändringar, vilka måhända icke kunde bringas i samklang med den blivande strafflagen.

Det är ej heller någon genomgripande reform av fängbehandlingen, som avses i det framlagda förslaget. Det samma utgör till stor del ett fastslående och en ytterligare utveckling av redan nu inom den svenska fängvården tillämpade anordningar. Där så ej är fallet, är steget in i det nya taget med sådan försiktighet, att en anpassning efter en blivande strafflagstiftning ej torde bereda större svårigheter.

Förslaget skiljer sig från nu gällande lagstiftning främst genom de ökade möjligheter, som beretts fängvårdsmyndigheterna att individualisera fängbehandlingen. De krav, som med rätta i allt större utsträckning ställas på fängvårdsmyndigheternas verksamhet för fångens ombildning, så långt det låter sig göra, till en nyttig eller åtminstone icke samhällsfarlig medborgare, nödvändiggöra en viss rörelsefrihet vid fångens behandling i andligt och kroppsligt avseende. Denna behandling måste, för att det nämnda straffändamålet skall vinnas, avpassas efter fångens förutsättningar och behov. Att denna olikhet i behandlingen kan medföra en olikhet i straffets skärpa är ofrånkomligt. Man har allenast att tillse, at den tillåtes inträda endast i den mån det är förenligt med straffets ändamål i övrigt och att förutsättningarna regleras i lag eller administrativa författningar i den utsträckning detta låter sig göra med hänsyn till fångmaterialets skiftande beskaffenhet.

Den ökade individualiseringen i fängbehandlingen har i förslaget kommit till synes särskilt i reglerna rörande den större eller mindre isolering, som fången bör under-

kastas. Erfarenheten har visat, att en treårig celltid kan för vissa fångar betyda en nedsättning i andliga och kroppsliga krafter, som motarbetar det ändamål med straffet, som förut berörts. Men å andra sidan talar också erfarenheten ett tydligt språk i fråga om det fördärv, som kan vara förordat med straffets avtjänande i gemensamhet. Man har att väga riskerna mot varandra. Svårigheten vid valet ökas därigenom att, såsom de sakkunniga framhålla, den svenska fängsvårdens gemensamhetsstraff för närvarande ej är ordnat på ett tillfredsställande sätt. De möjligheter, som kunna finnas att förebygga fördärvets spridande gemensamhetsfångarna emellan, äro icke utnyttjade och man kan ej med någon säkerhet beräkna, vad därutinnan kan med de krafter, som stå till buds, åstadkommas genom fångarnas fördelning i grupper och andra i förslaget ifrågasatta åtgärder till minskande av gemensamhetsstraffets vådor. Det är därför enligt min mening lyckligt att, innan den stora strafflagsreformen fullbordas, erfarenheten i detta avseende hinner fullständigas. Men det är också välbetänkt, att på detta så at säga experimentella stadium förhållandet mellan enrums- och gemensamhetsstraffen icke i lagen fastslås utan kan, på sätt i förslaget förutsätts, regleras inom vissa gränser, efter de alltjämt framträdande nya erfarenheterna.

Det nu sagda avser den genom förslaget beredda möjligheten att, sedan en viss del av strafftiden avtjänats i enrum, utbyta enrumsstraffet mot gemensamhetsstraff, därest enrumsstraffet finnes för fången uppenbarligen olämpligt. För de trängande fall, då på grund av straffets avtjänande i enrum men för fångens andliga eller kroppsliga hälsa inträder eller uppenbarligen kan befaras, har i förslaget givits ett särskilt stadgande om enrumsstraffets ovillkorliga avbrytande.

Den förkortning av enrumsstraffet, som sålunda skall enligt förslaget inträda i särskilda fall, medför även möjlighet att, på sätt riksdagen i skrivelse den 26 augusti 1914 ifrågasatt, sysselsätta ett ökat antal fångar med arbete i det fria.

Jämväl en annan ledande grundsats inom nutidens fängsbehandling, nämligen den progressiva straffverkställigheten, har i förslaget i ökad mån vunnit beaktande. Från en sträng isolering i början av strafftiden övergår enrumsfången till allt större lindring i detta avseende, för att sedermera, där strafftiden är längre, sysselsättas i gemensamhet med andra fångar och slutligen senast någon tid före frigivningen erhålla arbete under i viss mån friare former utomhus. Man har beträffande arbetet i det fria dock ej velat binda fångvårdsmyndigheterna vid att använda detta uteslutande som ett sista led i fängsbehandlingen inom straffanstalten. Andra synpunkter, såsom lämpligheten att genom utearbete stärka fångens kroppskrafter, att lära honom ett friluftsyрке, som kräver längre tids utbildning eller dylikt, kunna leda till att fången bör tagas till arbete utomhus mycket snart eller t. o. m. omedelbart efter enrumsstraffets slut. — Jämsides med berörda progression skall för straffarbetsfångar inträda ett fortskridande i mån av gott uppförande och afljånad strafftid till ökat tillgodonjutande från straffanstaltens sida av vissa smärre förmåner, som dessa fångar ej få förskaffa sig själva. Ett sammanfogande av de progressiva elementen i straffbehandlingen, däri inbegripen den villkorliga frigivningen, i en enda kedja har förslaget avsiktligt undvikit. Man har trött, att även häruttinnan en viss rörelsesfrihet skulle vara att föredraga.

Fortskridandet till en minskning i isoleringens skärpa står i överensstämmelse med en i förslaget framkommen strävan att utjämna den nuvarande skarpa motsatsen mellan enrumsstraff och gemensamhetsstraff. De sakkunniga hava framhållit, att de olägenheter, som det längre enrumsstraffet kunde medföra, borde förminskas ej blott genom cellanordningar, som, i den mån det lämpligen kunde ske, beredde ökat utrymme, ljus och luft, utan även genom en lättnad i isoleringen, såvida därigenom ej äventyrades de goda resultaten av fångvårdstjänstemännens påverkan och avskildheten från medfångarna. Gemensamhetens faror

åter borde undvikas genom att den isolering, som redan nu ägde rum nattetid, vid behov utsträcktes, med bibehållande i huvudsak av de egenskaper hos gemensamhetsstraffet, som gjorde, att gemensamhetsfången förde en naturligare och därför i och för sig sundare tillvaro än enrumsfången.

Det sålunda angivna målet har man i förslaget sökt vinna, vad det längre enrumsstraffet angår, bland annat genom en mycket enkel åtgärd, som dock, enligt vad erfarenheten visat i de fall, då den på läkares föreskrift hitills vidtagits, torde vara effektiv. Den består i celldörrens öppnande, antingen helt och hållet eller på glänt. Där så finnes lämpligt, kan tillika åt fången anförtros att inom straffanstalten uträtta ärenden, vilka sammanhånga med hans arbete. Den nedtryckande isoleringen är därmed bruten, utan att gemensamhetsstraffets vådor inträda. Behovet av bevakning kommer visserligen därigenom att ökas, men ingalunda i sådan grad, att avsevärda svårigheter kunna antagas uppkomma.

Slutligen torde bland de viktigare i förslaget upptagna nya föreskrifterna böra nämnas stadgandet om unga fångars sammanförande i för dem avsedda särskilda straffanstalter samt den för dessa unga fångar föreslagna betydande förkortningen av enrumsstraffets maximum. Därigenom är grunden lagd till en behandling av dessa fångar, som tillvaratager de möjligheter till andlig och kroppslig utveckling, som deras ungdom erbjuder.»

Förslaget har sedermera undergått granskning av lagrådet, och då detta lämnat förslaget utan anmärkning, synas goda utsikter föreligga för att förslaget skall utan avsevärda ändringar upphöjas till lag.
